

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešer-
nova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana: Ljub-
ljana št. 11.842; Praha št. 105.241.
78 180: Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din,
za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Sodelovanje vseh iskrenih Jugoslovenov

**Nova pomembna deklaracija kraljevske vlade — Popolna
solidarnost vseh članov kabineta v izvajanju julij-
skega programa — Sodelovanje ne glede na prejšnjo
strankarsko pripadnost**

Beograd, 4. septembra. M. Danes od
11.30 do 13.30 se je vršila pod predsed-
stvom predsednika ministrskega sveta
in notranjega ministra generala Petra
Živkovića seja ministrskega sveta. Se-
je so se udeležili gg. ministri Uzunović,
dr. Marinković, dr. Drinković, dr. Ku-
manudi, dr. Sršić, Maksimović, dr. Si-
benik, dr. Švrljuga, inž. Radičević,
Trifunović, Preka, dr. Neudorfer in dr.
Svegl. Gg. ministri dr. Korošec, dr.
Frangić in Demetrović seji niso prisotni
iz Beograda.

Na seji so razpravljali o načrtu dela
za nadaljnjo izvajanje sklepov, spreje-
tih na seji ministrskega sveta dne 4

julija 1930.

Poleg ostalega je bilo v zvezi s prej-
sprejetimi sklepi sklenjeno, da vsi čla-
ni kabineta javno izjavljajo:

da imajo samo en program, ki je
izražen v manifestu Nj. Vel. kralja od
6. januarja 1929 in v deklaraciji vlade
od 4. julija 1930. Oni se zato smatrajo
za člane homogenega kabineta, uverje-
ni, da sta za pravilni razvoj narodnega
in državnega življenja v bodočnosti iz-
ključena povratek in obnova nekdanjih
strank. Izjavljajo, da so odločeni v bo-
dočem političnem delu nastopiti samo
na tej osnovi in skupno sodelovati brez
ozira na svojo prejšnjo strankarsko pri-
padnost.

Manjšinski kongres in Panevropa

**Izjava nemškega delegata o Briandovem načrtu — Udeležba zastop-
nikov narodnih manjšin iz Jugoslavije**

Zeneva, 4. septembra. S. Šesti kongres
narodnih manjšin se je danes baval z raz-
govorom voditeljev Nemcev v Gornji Šleziji.
Poslanec Ulitz je poudarjal v obširnem po-
ročilu načelni pristaneč manjšin k ideji
zveze evropskih držav. Načrt Brianda pa
imajo po njegovem mnenju veliko vrzel,
ker poznajo te države, ne pa narode kot
take. Ako poudarja Briand v svojem memo-
randu, da je čas ugoden, kaže s tem opti-
mizem, ki glede na gotove dogodke morda
ni utemeljen. Ako se v nekaterih državah
smatra vprašanje priključitve narodnostne
ozemlja z matersko zemljo za povod
vojne, govori to proti načelom enakopravnosti
narodov. Dokler bodo obstajale skupne
države, ki imajo jasno naperjeno ost proti

drugim državam, se more reči, da državni-
ki Evrope še niso preželi z duhom novega
časa. Pot, po katerem se sedaj stopa, še ne
vodi do cilja, ki mora biti mir Evrope na
podlagi mira med evropskimi narodi.

Zeneva, 4. septembra. S. Predsednik kon-
gresa nacionalnih manjšin dr. Vilfan je na
danasnji plenarni seji sporočil, da so jugo-
slovske oblasti zastopnikom nemških in
madžarskih manjšin dale potne liste za ude-
ležbo na kongresu. Jugoslovska vlada
zob preprečiti udeležbo članov na ženev-
skem zborovanju. Namesto dr. Stefana
Kraffa, ki je obolel, je prispel dr. Grassel.
Žal se mora računati s tem, da delegati
madžarskih manjšin Jugoslavije ne bodo
pravočasno prispeli na kongres.

Vojaške zveze med Rusijo in Nemčijo

**Poljski tisk zahteva zaradi afera nemškega letalca Amlingerja posre-
dovanje Društva narodov**

Varšava, 4. septembra. AA. »Gazeta Poli-
ska« opozarja v svojem članku pod naslo-
vom »Za kulisami sovjetske zveze« na od-
kritje v zvezi s smrtjo nemškega letalca
Amlingerja v Rusiji in samomora njegove
žene. List ugotavlja, da je zveza med Nem-
čijo in sovjetsko Rusijo, ki je v vojaškem
pogledu jako intimna, potrjena z nepobit-
nimi dejstvi. Pri tem opozarja na odkritje
nemškega socialističnega poslanca Kinklerja,
ki jih je objavil »Vorwärts« že l. 1928,
ter na odkritje sovjetskega tednika »Ogo-
njak«, ki dokazujejo, da predstavlja Reichs-
wehrovo vojni kader armado treh milijonov
mož.

Varšava, 4. septembra. AA. List »Ilu-
strovani Kurir« kodzjeny piše o aferi Amlin-
gerja, da ima značaj mednarodnega škand-
ala in da bi se moralo o njej razpravljati
pred Društvom narodov. Sklicujoč se na

odkritje pariškega »Journala«, naglašja, da
je bil Amlinger delegiran od nemških vo-
jaških oblasti, da v sovjetski Rusiji organi-
zira skupno vojaško delovanje med sovjeti
in Nemčijo. Navedeni članki ter nekateri
nemški listi, med njimi celo glasilo nem-
škega državnega kanclerja »Germania«,
ugotavljajo, da je delal Amlinger po navo-
dilih, ki mu jih je dal šef nemške državne
brambe. List »Kurir« kodzjeny nadalje ugo-
tavlja, da je afera Amlinger demaskirala
nemško oboroževanje, ki je naperjeno pro-
ti Poljski. Razen tega se afera odkrila tudi
to, da obstoji tajno sodelovanje med nem-
škimi vojaškimi oblastmi in sovjetsko vojs-
ko. »Kurir« kodzjeny smatra, da je treba
to afero gledati na to, da je v Nemčiji uki-
njena mednarodna kontrolna komisija, po-
staviti na dnevni red sedanje skupščine
Društva narodov.

Costes in Bellonte na poletu za novim rekordom

**Davi ob 6.55 sta francoska letalca odletela iz Newyorka v 1200 milj
oddaljeni Dallas**

Newyork, 4. septembra. AA. Letalca Cos-
tes in Bellonte sta ob 6.55 zjutraj ameri-
škega časa odletela v prekrasnem vreme-
nu v Dallas v državi Texas. Gre za na-
grado 5000 funtov šterlingov, ki jo je pu-
sklonil polkovnik Easterwood za letalca, ki
brez pristanka preleti 1200 milj dolgo raz-
daljo iz Newyorka v Dallas.

Newyork, 4. septembra. AA. Francoska
letalca Costes in Bellonte sta bila včeraj
sprejeta v občinski hiši, kjer je bilo njima
na čast izrečenih mnogo govorov. Med
njimi so najpomembnejši govori newyor-
škega župana Walkera in obeh franco-
skih letalcev. Velikanska množica ljudi je
napolnila vse ulice, po katerih sta šla le-

talca, in ju burno pozdravljala.

Pariz, 4. septembra. AA. Francoski zuna-
jni minister Briand je sprejel ameriškega
veleposlanika v Parizu Edga, ki mu je
prisnel uradno izreči najtoplejšše čestitke
ameriške vlade za slavni polet Costesa in
Bellonta čez Atlantik.

Pariz, 4. septembra. AA. Letalec Costes
bo odlikovan s trakom komandierja Legije
časti, Bellonte pa z rožeto oficierja Legije
časti. Oba letalca dobivata neprestano nove
brzojavke s čestitkami. Med drugimi so
jima čestitali predsednik pariškega občins-
kega sveta, minister trgovske mornarice,
britski minister za zrakoplovstvo, vdovi
Colija in Nervessierja, asturski princ, rou-
enski in hurgviski župan.

Oborožena vstaja v Indiji

**Upor indijskih kmetov v Islampurju — Ponesrečena pogajanja z Gan-
dijem**

Pooma, 4. septembra. AA. Kmetje v
Islampurju v satsarkem okraju so priredili
v poslednjem času velike manifestacije
proti indijski vladi in vsem osebam, ki
imajo v rokah administracijo. Vlade
oblasti mislijo, da nameravajo prebivalci
v Islampurju ustanoviti svoje lastne oblasti.
Zato je vlada odredila vse potrebne ukre-
pe, da ne bodo mogli kršiti zakonov. Gi-
banje prebivalstva v Islampurju se je pri-
ključilo okoli 4000 oseb. Vlada je odposlala
v Islampur potrebna vojaška ojačenja; za-
četek operacij bo jutri.

Islampur leži na zapadni meji države
Kholapur. Prebivalci države Kholapur pri-
hajajo oboroženi z različnim orožjem Islam-
purcem na pomoč. Ulaborili so se v obme-
nih hribih.

Bombay, 4. septembra. AA. Pogajanja za
mir v Indiji, ki so se vodila z Gandijem,
so se razbila.

London, 4. septembra. AA. S severno-
zapadne meje Indije poročajo, da je 17
Afridov, ki so pripadali obmejnemu redar-
stvu v Kiriju, pobegnilo z orožjem in mu-

nicijo v torek preko meje. Sodijo, da so
jih prišla afganska oblastva in da jih bo
internirala v Kandaharju.

Japonski princ Togoku pri papežu
Rim, 4. septembra. AA. Predsednik ita-
lijanske vlade je sprejel v palači Venezia
japonskega princa Togoku. Japonski princ
je predsednik parlamenta. Po tem obisku
se je napotil v Vatikan, kjer ga je sprejel
papež.

Ameriško zlato za Francijo
Cherbourg, 4. septembra. AA. Parnik
»Evropac« je iz Newyorka pripeljal za 90
milijonov frankov zlata, namenjenega za
Pariz.

Katastrofa španskega letala
Pariz, 4. septembra. AA. Havas poroča
iz Elafrola na španskem, da je tam neko
vojaško letalo padlo v plamenih na zem-
ljo in se razbilo. Tri osebe, ki so bile v
letalu, je pri tem doletela smrt.

SODBA BO RAZGLAŠENA ŽE JUTRI

**Pospešena razprava v Trstu — Vrši se sedaj dopoldne in popoldne
— Sinoči je bilo zasliševanje obtožencev končano in so prišle na
vrsto že priče**

Trst, 4. septembra. S. V vodstvu pro-
cesa proti jugoslovenskim obtožencem
je nastopila danes sprememba, ki je
vzbudila ogromno pozornost vse jav-
nosti in povzročila najrazličnejše ko-
mentarje. Dočim se je razprava prve
tri dni vršila samo popoldne in so vsi
listi soglasno napovedovali, da bo tra-
jala približno deset dni, se je današnja
razprava začela že ob 9. dopoldne in
se s komaj dveurno popoldansko pavzo
nadaljevala do 8. zvečer. Zaslišani so
bili danes že vsi obtoženci ter vse pri-
če in vsi izvedenci, tako da bodo jutri
začeli že pletodeji državnega tožilca in
zagovornikov, razsodba pa bo razgla-
šena po dosedanjih dispozicijah že v
soboto zjutraj.

Na razpravi v sredo

sta bila za Bevkom, Manfredom, Kosmačem,
Franciškinjevo in Bidovcem (o katerih za-
slišanju smo poročali že včeraj), zaslišana
še Zvonimir Miloš, rojen 1903 na Sušaku,
zadnja leta bančni uradnik v Trstu, in Mi-
roslav Pertot, rojen l. 1905 v Trstu, kjer je
bil zadnja leta nameščen kot trgovski po-
močnik. V spremstvu dveh karabinerjev
je Miloš zastopil kletko in stopil k pre-
sedniku mizi. Ta pa ni takoj pričel z za-
sliševanjem, temveč je podal besedo držav-
nemu tožilcu, ki je sporočil, da je prejel od
obtoženega Marušića pismo, v katerem mu
ta razkriva načrt novega atentata na Mu-
solinija. Atentat naj bi se izvršil z bombom,
ki bi jo položili v Mussolinijev avtomobil.
Predsednik Crstini je priložil Marušićovo
pismo sodnim spisom in nato začel z zasli-
ševanjem Miloša.

Zvonimir Miloš

je na predsednikovo vprašanje, ali je sode-
loval pri atentatu na »Popolo di Trieste«,
to potrdil. Izjavil je, da je ravnal po Maru-
šićevem naročilu. Bombo je imel shranjeno
v ameriško-italijanski banki, v kateri je bil
nameščen kot sluga. Ko je položil bombo
na hodnik imenovanega uredništva, je bil
trdno prepričan, da eksplozija ne bo po-
vzročila posebne škode. Zato je bil ves pre-
nesenečen in pretresen, ko je zvedel za njen
učinek.

Predsednik je pozval nato iz celice še Bi-
dovca in Marušića ter zasliševal vse tri
skupaj. Zadnji je bil sinoči zaslišan

Miroslav Pertot

ki je izpovedal, da se je seznanil z Bidov-
cem leta 1927, ter na njegovo priporočanje
stopil v tajno organizacijo, ki je imela na-
men podpirati jugoslovensko prebivalstvo
Julijske Krajine v odporu proti raznarodovanju.
Podrobneje v organizaciji ni sode-
loval in ni vedel ničesar ne o njenem ustro-
ju, ne o njenem delu. Zlasti mu ni bilo zna-
no, da organizira tudi atentate. Edino, kar
je naredil, je bilo to, da je razširjal proti-
fašistične tiskovine ter enkrat shranil na
svojem stanovanju bombo in par revolverjev.
Nekoč ga je Bidovec nagovarjal, naj
zažge šolo v Barkovljah, kar pa je odločno
odklonil.

Današnja razprava

se je pričela, kakor omenjeno, že ob 9. do-
poldne. Dvorana je bila zopet polno zase-
dana fašistične publike in fašističnih novi-
narjev. Od obtožencev so pripeljali prvo
Zofijo Franciškinjevo, ki se je vsedla na
svoje mesto izven kletke. Za njo so bili v
spremstvu močne straže milicijski in kara-
binerjevi privedeni ostali obtoženci in na-
meščeni v železni kletki. Vsi so bili tudi
danes mirni, izgledajo bledi in utrujeni. Na
nosilnicah so prinesli v dvorano pri aten-
tatu na »Popolo di Trieste« ranjenega slu-
go Pina Missorija; žnjim je prispel oče ubi-
tega novinarja Nerija.

Zagovorniki so tudi danes zbrani polno-
številno, med poslušalci pa je zopet par
članov tržaškega konzularnega zbora.

Predsednik je najprej pozval iz kletke že
včeraj zaslišane Ferdinanda Bidovca.
Šlo je pred vsem za očitek, da je Bidovec
sodeloval v zari, ki je hotela baje izvršiti
atentat na jugoslovenski konzulat v Trstu
in ga podtakniti fašistom. Istočasno so ho-
teli zarotniki zažgati neko italijansko šolo.
Med napeto pozornostjo vse dvorane je bil
nato od predsednika pozvan iz kletke eden
glavnih obtožencev,

Fran Marušić.

Rojen je bil leta 1906. v Trstu, kjer je bil
zadnja leta trgovski pomočnik. Arretiran je
bil 18. aprila, zagovarja pa ga tržaški od-
vjetnik Chersich. Obtožnica ga slika kot
glavnega krivca, češ, da je bil duševni vodja
tržaške zarotniške skupine ter organizator
vseh akcij, ki jih je izvršila ta skupina. Ma-
rušić je majhne postave, čokat, čedno oble-
čen in skrbno počesan. Na predsednikovo
vprašanje odgovarja precej tiho in gestiku-
lira z rokami; svoje odgovore podprepljuje
z živahnimi kretnjami. Na splošno izgleda
vse bolj kot miren in poveljen človek, ka-
kor pa kot voditelj kake zarotniške skupine.

Na predsednikovo vprašanje, ali je odo-
braval nasilno akcijo, je odgovoril, da je bil
vedno proti terorističnemu nastopanju in
da je ponovno miril španjerja, ki je bil
najbolj radikalno »vzdahnen. Duševni oče
borbene akcije pa da je bil Bidovec, ki je
sestavljal tudi največ načrtov za razne po-
divge.

Tekom svojega nadaljnjega zasliševanja je
Marušić pripovedoval, da je vstopil l. 1928.

v nacionalistično organizacijo, ni pa bil ni-
koli njen voditelj. V organizacijo ga je pri-
vedlo njegovo iskreno slovansko čustvova-
nje, ki ga goji še danes. Vendar ni odobral
terorističnih aktov. Še le v zadnjih me-
secih se je dal prepričati o njihovi potrebi.
Predlaskim se je bil spoznal s Špangerjem,
o katerem je slišal, da je eden najboljših
borcev za jugoslovensko stvar in eden naj-
odločnejših voditeljev protifašističnega po-
kreta. Štoko je spoznal še le kasneje.

Na vprašanje, kaj je bilo z atentatom, ki
so ga nameravali o priliki poroke prestolo-
naslednika Umberta, je Marušić izjavil, da
na tak atentat niso resno mislili, pač pa so
v znak protesta položili kasneje bombo na
Svetinik zmag. Pazili so na to, da ne bi
bilo pri eksploziji človeških žrtev. Enako
je imel zgolj domiselni načrt napad na
katinarsko šolo.

Ko ga je predsednik vprašal, kako je bil
nameravati atentat na Mussolinija, o kate-
rem je govoril v svojem včeršnjem pismu
državnemu tožilcu, je Marušić odgovoril, da
so hoteli po svojih zaupnikih spraviti dina-
mitno bombo v karoserijo predsednikovega
avtomobila. Orožje in municijo jim je do-
bavil Valentić. Tajno zalogo so imeli na
žagi, kjer je bil Valentić prokurist. Nacio-
nalistična organizacija ni imela vrhovnega
vodstva, temveč je obstajala iz posameznih
celic, ki so bile med seboj v zvezi s kurirji.
Povelja so prihajala od Rejca, ki je živel v
inozemstvu. Tudi Lojze Španger je bil član
tajne organizacije.

Predsednik je na to pripomnil, da je bil
Španger sploh eden najnasilnejših članov
organizacije, in ga je pozval iz kletke k za-
sliševanju.

Lojze Španger

je star 24 let, po poklicu mizar, doma v
Proseku. Arretiran je bil 4. aprila 1930. Po-
stave je šibke, izgleda zelo utrujeno in go-
vori tiho v slabi italijanski. Večkrat zač-
ne jecljati. Priznava, da se je nacionalisti-
čno udeleževal v Trstu in okolici, nikdar pa
ni bil med voditelji organizacije in tudi ni
sodeloval pri atentatih. Kar je pripovedo-
val Franciškinjevo o atentatu na »Popolo
di Trieste«, je izvedel od Bidovca. Na pre-
sednikovo vprašanje, ali je pomagal ljudem
hoditi tajno preko meje, je to odločno za-
nikal. Enako je zanikal očitek, da je na-
govarjal svoje v raznih tržaških tovarnah
zaposlene znanca, naj mu preskrbe materi-
jal za izdelavo bomb in peklenjskih strojev.

S Špangerjem zasliševanjem je bila do-
poldanska razprava malo pred 12. uro za-
ključena. Obtožence so odvedli zopet v nji-
hove zapore.

Popoldanska razprava

se je pričela ob 2. in je trajala skoro do
9. s kratko pavzo, ki jo je ob 6. uri odredil
predsednik, da so se člani sodišča in publi-
ka lahko udeležili pogreba pri Postojni u-
streljenega fašista Moisea.

Na zunaj je popoldanska razprava nudila
enako sliko, kakor vse prejšnje. Obtožence
so pripeljali v običajnem vrstnem redu,
najprej zopet Franciškinjevo, ki je oble-
čena v elegantno črno obleko in ima preko
obrazov gost pajčolan.

Ko je predsednik otvoril razpravo, je ta-
koj začel z zasliševanjem nadaljnjih obto-
žencev. Zaslišani so bili Dragotin Rupelj,
26 letni vrtnar iz Proseka, Ivan Obad,
24 letni kmečki sin iz Zgonika, Mario Za-
har, 24 letni mizar iz Dutovelj, brata Ko-
smača, Vladimir Štoka, trgovski potnik iz
Trsta in naposled 33 letni prokurist Fran
Valentić iz Knežaka. Razen Valentića ni
nobeden od njih izpovedal ničesar bistvene-
ga. Deloma so priznavali navedbe obtož-
nice, deloma pa jih zanikali. Vsi so poudar-
jali, da je njihova akcija, v kolikor so sploh
sodelovali pri njej, imela le namen omejiti
italijansko raznarodovanje ter ohraniti med
narodom jugoslovenski duh in jugoslovensko
zavest. Ni pa imela za cilj nikakih nasil-
nih dejanj, temveč se je zadovoljila s kul-
turnim delom in z razširjanjem slovenskih
knjig in listov. Še le v zadnjem času je
prevladalo prepričanje, da ni mogoče upo-
rabljati proti italijanizaciji samo kulturne
orožja, temveč da bo potreba poseči po
odločnejših sredstvih. Vendar pa so te čine
izvrševali le posamezniki na svojo roko
brez sporazuma z ostalimi člani organiza-
cije. Tudi obtožnica tem obtožencem razen
Valentića ne očita drugega, kakor da so
podpirali direktno in indirektno glavne
obtožence pri njihovih dejanjih. Velika pozor-
nost navzočih pa je bila zopet vzbujena, ko
je kot zadnji obtoženec stopil pred pre-
sednikovo mizo

Fran Valentić.

Oblečen je elegantno, gladko obrit; na
predsednikovo vprašanje odgovarja v brez-
hibni italijanski s komaj opaznim slovan-
skim naglasom. Obtožnica mu očita, da je
izdeloval in skrival bombe za atentate in
da torej spada med glavne krivce. Valentić
te obtožbe deloma priznava, izgovarja pa
se na nekega Josipa Vadjnala, ki je bil
uslužben pri isti tvrdki kakor on. Vadjnal
je bil hud nacionalist, in je poskušal tudi
njega pridobiti. Dolgo časa se je upiral,
nato pa je pristal, da je služil za kurirja
na ozemlju med Sv. Petrom in Postojno in
da je vzdrževal zveze z Marušićem. Bombe
in orožje je skrival na žagi svojega po-
djetja in jih je po Vadjnalovih dispozicijah iz-
ročal Marušiću, Bidovcu in Milošu, ki so vo-
dili akcijo v Trstu. Pri konfrontaciji s temi
trema soobtoženci je Valentić nekatere svo-
je prvotne izpovedi zopet prekalal.

S tem je bilo zasliševanje obtožencev
končano in predsednik general Crstini je
odredil, naj se takoj začne

zasliševanje prič.

Prvi je bil zaslišan oče ubitega novinar-
ja Nerija, nato pa ostali trije uslužbenci
»Popola di Trieste«, ki so bili pri atenta-
tu ranjeni. Bistveno niso izpovedali nič no-
vega. Vedeli so le to, kar so slišali govo-
riti in kar se je odigralo po atentatu. Sle-
diš je zasliševanje vojaških strokovnja-
kov, ki so podali svoje mnenje o učinkovi-
tosti eksploziv, ki so jih uporabili za bom-
be in o učinku bomb.

S tem je bila današnja razprava zaklju-
čena. Nadaljevala se bo jutri dopoldne ob
9. Jutri bodo zaslišane še ostale priče, ve-
činoma policijski organi, karabinerji ter
policijska prefekta iz Trsta in Gorice. Nj-
hove izpovedi so bolj formalnega značaja,
ker se nanašajo samo na to, kar so izvedeli
o konfidentu. Zasliševanje prič bo kon-
čano jutri dopoldne, popoldne pa bodo pri-
čeli govoriti državni tožilec in zagovorni-
ki, ki bodo imeli le kratke govore, tako da
bo proces jutri že definitivno zaključen.
Sodba bo izrečena v soboto zjutraj ob 8.

Slovaški listi o procesu

Bratislava, 4. septembra. M. Tukajšnji
»Slovenski Dennik« objavlja o tržaškem
procesu daljši članek, v katerem pravi med
drugim:

»Odnosaji med Jugoslavijo in Italijo so
se po zaslugi beogradske vlade v zadnji do-
bi razvijali tako, da ni bilo nobene prilike
za kak spor. Celotna strašna nesreča na Ja-
dranskem morju, pri kateri bi se bil skoro
potopil največji jugoslovenski parnik »Ka-
radjordje«, ni povzročila v Jugoslaviji
ogorčenja, dasiravno je bilo za to povoda
več kot dovolj. Zumanja politika beograjs-
kega ministrstva se je znala izogniti v
zadnji dobi raznim nevarnostim, ki bi mo-
gle dovesti do novih sporov. Predobro ve-
mo, da Italija tega ne bi storila. Beograd
ve, kaj mu je storiti, da ne nasede fašis-
tičnemu režimu, ki neprestano poskuša
speljati Jugoslavijo na led.

Dne 1. septembra pa se je pričel v Trstu
pred izrednim tribunalom proces proti 18
Jugoslovenom, ki so obtoženi zaradi zločin-
ov proti varnosti države. Za 7 obtožen-
cev predlaga sodišče smrtno kazen. Ta
najnovejša gonja proti Jugoslovenom v
Italiji, kjer že davno nimajo več nikakih
pravic, kakor jih imajo druge narodne
manjšine v drugih evropskih državah, iz-
ziva vzmernirjenost jugoslovenskega pre-
bivalstva. Ti mladi ljudje niso mogli sto-
riti vseli onih zločinov, katerih jih dolže.
Večina teh mladeničev je komaj zapustila
šolo, mnogi izmed njih so postavljeni pred
sodišče samo zaradi tega, ker so čitali in
širili jugoslovske knjige.

Proces v Trstu bo izzval ogorčenje v
vseh kulturni Evropi. Če človek čita fašis-
tične liste o tem, kar se pripravlja v Tr-
stu, si je takoj na jasnem, da se priprav-
lja v resnici velik zločin. Fašisti hočejo
docela iztrebiti Jugoslovene v Italiji. Ev-
ropa pa bo tudi spoznala, da je bil ta pro-
ces Rimu potreben. Toda Rim se mora za-
vedati, da bo tako končal, kakor je začel.
Mi se ne vitkamo v notranje zadeve Ita-
lije, toda naša dolžnost je, da apeliramo
na ves kulturni svet, naj zabrani in ome-
mogoči ta strašni justični umor v masi, ki
se pripravlja z vso naglico v Trstu nad
pripadniki jugoslovenskega naroda. Če bi
kulturna Evropa, ki se čisto vmešava v
manj važne zadeve, na vse to molčala, bo
dala s tem le dokaz svoje slabosti pred
Italijo, kjer je streljanje, obešanje in zapir-
ranje nedolžnih ljudi postal dogodek, brez
katerega ne mine niti en dan.

Konferenca Rdečega križa balkanskih držav

Beograd, 4. septembra. AA. 30. septem-
bra in 1. oktobra t. l. bo v Beogradu regio-
nalna konferenca društev Rdečega križa iz
balkanskih držav. Te konference se udeleže
društva Rdečega križa iz Albanije, Bolga-
rije, Rumunije, Grčije in Rdečega polme-
sa iz Turčije. Na konferenci bo poročal o
splošni organizaciji Rdečega križa glavni
tajnik društva dr. Ljuba Popović, o pomoči
Rdečega križa dr. Jovan Nenadović, pre-
sednik oblastnega odbora v Novem Sadu;
o higijeni Vasa Lazarević, član glavnega
odбора; o razvoju poklica babic v posled-
njih 20 letih dr. Zarko Ruvidić; o pomlad-
ku Rdečega križa njegova predsednica Le-
posava Petković.

Ta konferenca društev Rdečega križa iz
balkanskih držav je pripravljani sestanek
za 14. veliki kongres vseh društev Rde-
čega križa, ki bo od 6. do 11. oktobra t. l. v
Bruslju.

Barcelonska občina prevzela jugoslovenske paviljone

Barcelona, 4. septembra. AA. Jugoslo-
venska komisija, ki je bila prevzela jugo-
slovske paviljone na mednarodni razsta-
vi

Šesti kongres manjšin

Ni brez namena in pomena, da se vriši kongres evropskih manjšin v Ženevi tik pred plenarnim zasedanjem Društva narodov. Vprašanja o katerih razpravlja kongres, se neposredno tičejo tudi Društva narodov, dasi se jih to previdno izogiba, kar se le da. Dosedanji kongresi manjšin so dokazali solidnost organizacije narodnih manjšin, znane pod imenom »Kongres manjšin«, in visoko dvignili njen ugled v mednarodnem svetu. Posredilo se jim je zainteresirati merodajne evropske politike za ta važni problem, ki je danes na dnevnem redu skoro vseh drugih mednarodnih organizacij. Tudi projektirana Paneporva je brez poprejšnje zadovoljive rešitve manjšinskega vprašanja nemogoča.

Lanski kongres manjšin je napravil važen sklep, da vse na kongresu zastopane manjšine letos predlože izčrpana poročila o svojem pravnem in dejanskem položaju, kakor je nastal in se razvil po vojni na temelju mirovnih pogodb. Ta material, ki je že šel v tisk, je sedaj zbran v celoti. Delo bo velike vrednosti, ker bodo podatki avtentični in bo omogočen objektivni pregled stanja narodnih manjšin v evropskih državah.

Zanimiva bo na sedanjem kongresu tudi debata o »Načrtu statuta za manjšine«, ki ga je izdelal belgijski princ Rohan, ki se že več let bavi z manjšinskimi vprašanji. V aprilu letošnjega leta je princ Rohan povabil k sebi v posvete predstavnike večin in manjšin iz Nemčije, Avstrije, Rumunije, Čehoslovaške in Madžarske. Rezultat teh posvetovanj je bil zgoraj omenjeni načrt, ki podrobno določa, kakšne pravice naj bi se dale narodnim manjšinam.

Principi, na katerih si Rohan zamišlja ureditev manjšinskega vprašanja, se bistveno razlikujejo od onih, ki jih zastopa kongres in ki so v glavnem naslednji:

1. Ustvaritev mednarodne pravne za-

vesti, ki pripoznava, da so gotove življenjske pravice manjšin (ozir. narodnih manjšin) nekaj naravnopravnega.

2. Priznanje, da so te naravne pravice del mednarodnega prava.

3. Izvajanje veljavnega mednarodnega prava.

Z drugo besedo rečeno: kongresi manjšin streme za stabilizacijo splošnega manjšinskega prava in za rešitvijo manjšinskega vprašanja po splošnih pravnih načelih. Načrt princa Rohana pa predlaga ureditev potom mednarodnih pogodb, ki naj jih sklenejo med seboj zainteresirane države.

Če vzamemo konkreten slučaj, bi se po predlogu princa Rohana dalo rešiti vprašanje slovenske manjšine v Avstriji in nemške v Jugoslaviji potom medsebojne pogodbe, ki bi jo sklenili obe državi in s katero bi se obvezali, da bosta po Rohanovem »statutu« postopali z manjšino. V »statutu« so podrobno navedena točiloča o šolstvu, o rabi jezika v javnem življenju itd.

Kongresi zastopajo torej principijelno rešitev manjšinskega vprašanja, princ Rohan in njegova skupina pa predlagata praktično rešitev od slučaja do slučaja.

Jugoslovencem je v veliko zadoščenje, da na kongresih manjšin aktivno in volilno sodelujemo na rešitvi tega važnega problema. Naš slovenski rojak dr. Wilfan, ki je že več let stalen predsednik kongresa manjšin kot organizacije in kot zborovanj. S svojim temeljitim poznavanjem manjšinskega vprašanja, z objektivnim postopanjem in z neumorno delavnostjo si je pridobil veliko mednarodno avtoriteto, ki je tudi za ves naš narod neprecenljive vrednosti. Tudi sedanjemu, šestemu kongresu v Ženevi predseduje dr. Wilfan in vsi smo z njim za iskreno željo, da bi njegova prizadevanja rodila čim več uspeha.

Podrobnosti o incidentu pri Postojni

Poročila beograjskih in tržaških listov – Ustreljeni neznanec je bil postojnski rojak Josip Kuček

Beograd, 4. septembra. »Politika« poroča iz Trsta nove podrobnosti o incidentu na jugoslovensko-italijanski meji. Neposredno po dogodku se je odpeljal neki italijanski finančni stražnik s kolesom alarmirat v Postojno. Iz bližnje šume sta bila oddana na tega finančnega stražnika dva strela. Iz Postojne so prispeli karabinjerji in fašistični miličniki ter takoj preiskali usmrčenega napadalca. Iz dokumentov, najdenih pri njem so ugotovili, da se piše usmrčeni Josip Kuček iz Postojne, vodja tamošnjih Orjunašev. Italijanska oblastva so lazi razpisala na Kukulovo glavo 20.000 lir. Trdi se, da so našli v njegovem žepu posebne vojaške mape in razne dokumente, ki so zelo važni za varnost države. Poleg orožja in listin so našli tudi kompas in živila, s katerimi bi se mogel hraniti Kuček v šumi več dni.

Beograd, 4. septembra. »Politika« poroča iz Trsta:

»Snoči so se razširile po mestu vesti o krvavem incidentu med miličniki in slovenskimi omladinici. Ni se takoj doznalo, kje je pravzaprav prišlo do incidenta, zato so bile razširjene o tem najrazličnejše verzije. Nekateri so trdili, da gre za spopad v Istri, drugi, da gre za dogodek pri Cerovici, in šele kasneje je pojasnilo službeno obvestilo, da se je pripetil incident nedaleč od Postojne pri Slivnici. Naravno je, da so prikazali fašistični krogi ta incident kot novo epizodo v terorističnih akcijah, za katere obtožujejo Jugoslovence iz Julijske Benečije.

Danes je bilo izdano o tem naslednje italijansko službeno poročilo: Včeraj ob 12. je prišlo do spopada pri Slivnici med

patrolo narodne milice in dvema Orjunašema. V patroli so bili miličniki Giovanni Duš, Romano Mojze in Giovanni Caminada. Poslednja dva miličnika sta bila predvčerajšnjem odposlana za ojačenje temu oddelku miličnikov. Miličnik Mojze je ubit, miličnik Caminada pa teko ranjen v prsa iz strelnega orožja. Miličnik Duš je razorožil in usmrtil enega od obeh Orjunašev, dočim je drugemu uspelo pobegniti v gozd. Orjunaša sta bila oborožena vsak z dvema revolverjema in z bodeli. Pri usmrčenem Orjunašu so našli daljnogled, topografsko karto in neke spise. Organizirano je bilo zasledovanje begunce. Orjunaša sta šla z italijanskega teritorija v namenu prekoračiti skrivoma državno mejo. Ranjenega miličnika Caminada so prepeljali v tržaško vojaško bolnico.

»Piccolo« poroča, da se je pripetil incident na koti 581, na kateri so stražili trije miličniki. Ko sta bila dva miličnika pod malim šotorom, je odšel Mojze proti nekemu grmu. Iz neposredne bližine nekaj metrov je padel proti njemu revolverski strel. Duš je star bojevnik in se je s puško v roki približeval napadalcu. Videl je, kako napadalec beži in pri tem strelja. Pogodil je Mojzeja, ki je mrtev obležal v grmu, dočim je bil miličnik Caminada ranjen v prsa. Dušu je uspelo približati se napadalcu, dočim je drugi napadalec pobegnil. Med miličnikom in Orjunašem je nastalo ruvanje, v katerem je Duš napadaleca usmrtil, a je bil pri tej priliki tudi sam ranjen v desno roko. Napadalec je miličniku med obrambo odgriznil velik kos mesa. Na tem malem bojišču so, naglašajo »Piccolo«, pokazali fašistični miličniki svojo italijansko hrabrost.

Pogreb dr. Vladana Djordjevića

Beograd, 4. septembra. Danes je bil na svečan način pokopan bivši srbski ministrijski predsednik dr. Vladan Djordjević. Pred saborno cerkvijo se je poslovalo od pokojnika v imenu vlade pomočnik zunanjega ministra dr. Lujo Bakotić, nakar so govorili še zastopniki raznih kulturnih organizacij. Nato so člani vlade z ministrskim predsednikom na čelu prenesli krsto na mrtvaški voz. Ob grobu je častna četa oddala častno salvo.

Poslanik dr. Pitamic se vrača v Ameriko

Beograd, 4. septembra. p. Naš poslanik v Washingtonu, bivši profesor ljubljanske univerze dr. Leonid Pitamic, ki se je mudil tri mesece na dopustu v domovini, je včeraj prispel v Beograd, kjer je bil danes sprejet v avdienci pri Nj. Vel. kralju. Nocoj odpotuje skupno z našo ženevsko delegacijo iz Beograda v Marseille, kjer se bo vkrcal za Ameriko, kamor se vrača na svoje službeno mesto.

G. Bolha pri ministru socialne politike

Beograd, 4. septembra. p. Vodja deputacije westfalskih izseljencev, ki se mudijo v Beogradu, g. Pavel Bolha, je bil danes sprejet od ministra socialne politike g. Nikole Preke, kateremu je še enkrat podrobno obrazložil vse želje in potrebe naših izseljencev v zapadni Evropi. G. minister je obljubil vso svojo podporo ter bo poskrbel da bodo upravičene želje, ki jih je pojasnil gospod Bolha, čimprej uresničene, da bi se kar najbolj olajšal položaj naših ljudi, ki si morajo v tujini služiti kruha.

Avtomobilska cesta Calais-Carigrad

Sofija, 4. septembra. AA. Listi poročajo, da ima angleška vlada v sporazumu z drugimi državami namero zgraditi avtomobilsko cesto med Calaisom in Carigradom. Ta cesta bi vodila preko Jugoslavije in Bolgarije. »Zora« piše, da bi Velika Britanija dala Jugoslaviji in Bolgariji posebno posojilo za zgraditev omenjene ceste.

Iz davčne službe

Beograd, 4. septembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta postavljena na predlog ministra financ po potrebi službe za davčnega inspektorja v II/1 v Celju Janko Stančič iz Brezice, za davčnega kontrolorja v II/2 v Brezicah Karlo Grah iz Celja.

Odlikovanje

Beograd, 4. septembra. p. Z redom sv. Save III. stopnje je odlikovan upokojeni tehnični inspektor v Ljubljani g. Ivan Sbrizaj.

Državni računski zaključek za leto 1928-29

Beograd, 4. septembra. p. V finančnem ministruvju je bil dokončan računski zaključek za proračunsko leto 1928-29, ki ga bo minister financ v obliki zakona predložil Nj. Vel. kralju v podpis, nakar bo objavljen v »Službenik Novinah«.

Smrt bolgarskega slikarja

Sofija, 4. septembra. AA. Aleksander Mitov, eden najstarejših bolgarskih slikarjev in bivši ravnatelj slikarske akademije v Sofiji, je umrl. Slikal je največ pokrajinske slike in žanre. Razstavljal je mnogo tudi v inozemstvu, med drugim na jugoslovenskih razstavah v Beogradu. Odlikovan je bil tudi z našim redom sv. Save.

Maršal Franchet d'Esperey gost Masaryka

Praga, 4. septembra. AA. Maršal Franchet d'Esperey biva na Visokih Tatrah kot gost predsednika Masaryka ter prisostvuje velikim češkoslovaškim manevrom.

Hmelj

Zalec, 4. septembra. k. Končni izid obiranja je povsod, zlasti pa na Češkem pokazal, da je zares prvovrstno zeleno blago zelo redko. To dejstvo je začelo vplivati tudi na naše tržišče. Včeraj in danes se vrši ostro nakupovanje predvsem zelenega blaga, ki ga je letos nad tri četrtine savinskega pridelka. Cene so 7 do 8,5 Din za kg. tendenca pa je čvrsta. Priporočati je, da hmeljarji pobašajo hmelj narahlo s pokrovom, da ohrani hmelj lepo barvo, ki je sedaj silno merodajna za ceno.

Zatec, 4. septembra h. Nakupi so se danes na deželi vršili po cenah 425-525 Kc. Le ena partija 150 bal hmelja prvovrstne kakovosti je bila prodana po 650 Kc. Na nürnberski trg so v tem tednu pripeljali 550 bal; promet je znašal 160 bal. Hmelj se plačuje po 50 do 80 mark.

Vremenska napoved

Zagrebaška vremenska napoved za petek: Precej jasno, stanovito vreme, morda majhen porast oblakov, zmerno toplo. — Situacija včerajšnjega dne: V glavnem brez večjih sprememb. Večji del kontinenta pokriva še vedno antiklon. Depresija vlada samo visoko nad Finsko. Pritisk se je znatno povečal samo v centralnih krajih in v južnem primorju, sicer pa je v splošnem padel za 0,1 do 2 mm. Gibal se je med 764 in 768 mm. Jutranje temperature so splošno padle za 1 do 4 stopinj C, samo v primorju so ostale večinoma nespremenjene. Gibale so se temperature od 10 do 19 stopinj C v zaledju, v primorju pa med 20 in 22 stopinjami. Nebo je bilo včeraj precej oblačno, ponekod tudi megleno, sicer pa jasno. Vetri so bili slabi, v primorju severni in severozahodni, drugod severozapadni, v zaledju južni ali pa iz zapadnega kvadranta. Morje je bilo mirno ali slabo valovito. Temperatura morja je znašala v Splitu včeraj ob 7. jutraj 22 stopinj C.

Dunajska vremenska napoved za petek: Po hladni noči in jutranji megli podnevi večinoma solčno in mirno vreme.

Prihod inozemskih delegacij

Včeraj sta prispeli delegaciji češkoslovaške in rumunske armade — Zbrane so tudi delegacije vseh naših polkov — Praznično razpoloženje v Beogradu

Beograd, 4. septembra. pr. Dasi ravno nas ločita od velikih vojaških in nacionalnih svečanosti ob priliki izročitve novih polkovnih zastav še dva dni, je prestolnica že vsa v prazničnem razpoloženju in obeležju. Še predno je mestna občina izdala poziv, so bile že vse hiše v državni jugoslovenskih zastavah. Pogled na ulice živo spominja na nepozabne vsesokolske dni, samo da opažaj sedaj namestu rdečih sokolskih srajc vojaške uniforme. Poleg zastopstev vseh vojaških edinic in vseh višjih poveljstev je prispelo v Beograd tudi že na tisoče rezervnih oficirjev, ki se bodo udeležili pomembne vojaške slavnosti. Razen tega so prispeli v Beograd tudi že deputacije raznih nacionalnih organizacij iz vse države, tako da so hoteli in prenočišča že vsa zasedena. Tekom današnjega dne je prišlo tudi že mnogo članov banskih svetov, ki se bodo prvič, odkar obstoja ta institucija, zbrali v Beogradu.

Z veliko svečanostjo so bile sprejete deputacije prijateljskih armad, ki so tekom današnjega dne prispeli v Beograd. Prva je prišla češkoslovaška delegacija pod vodstvom načelnika glavnega generalnega štaba generala Sirovega, opoldne pa rumunska delegacija pod vodstvom generala Dragomira Dimitrua. Obe delegaciji sta bili na kolodvoru slovesno sprejeti z vojaško godbo. Navzoč je bil tudi minister vojne general Hadžić. Na hotelih, kjer sta delegaciji nastanjene, so izobesene češko-

slovaške odnosno rumunske državne zastave, pred hoteli pa je postavljena častna straža.

Z jutranjim vlakom so prispeli tudi delegacije ljubljanskih, celjskih in mariborskih polkov s komandantom dravške divizije generalom Tripkovičem na čelu. Na kolodvoru jih je sprejela vojaška godba, nakar so delegacije odkorakale skozi mesto, povsod burno aklimirane, v določene ubikacije.

Ker so se danes zbrale v Beogradu že delegacije vseh polkov, se je vršila dopoldne ob 11. generalna izkušnja za sobotno veliko parado. Večbi je prisostvoval osebno minister vojne in morarice general Hadžić z mnogimi drugimi odličniki. Kljub temu, da so bili posamezni oddelki od dolgega potovanja utrujeni, so vezbe sijajno uspeli. Posebno pozornost so vzbujali poleg drugih oddelkov, ki prvič nastopajo javno, tudi ljubljanski kolešarji. S tem so pripravili za sobotno svečanost v glavnem zaključene. Jutri se bodo čete odpočile, da bodo v soboto lahko nastopile čile in sveže.

Zupanstvo beograjske občine je danes izdalo na meščanstvo oklic, v katerem poziva prebivalstvo prestolnice, naj v proslavo velikega dogodka, ko bodo zamenjane s slavo ovence srbske polkovne zastave, simbolji trpljenja in zmage, za nove jugoslovenske, razobesi zastave in tudi pri tej priliki dokaže svojo znano gostoljubnost.

magali pri ustanavljanju teh ustanov in ki v njih delujejo. Za dovršitev državne bolnice v Skoplju so že v načelu odobreni krediti, z državno podporo pa se zgradi tisk sreske bolnice. Bolniškimu vprašanju bomo posvetili posebno veliko pažnjo, vendar že zdaj opažamo v mnogih bolnicah pomemben napredek, zlasti tam, kjer opravljajo bolnišarsko službo usmiljene sestre.

Lepa proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne

Beograd, 4. septembra. AA. Na čast rojstnega dne Nj. Vis. kraljeviča Petra priredil Materinsko društvo v petek 5. t. m. svečanost v svojem domu. Ob tej priliki bodo kršeni štirje moški najdenki, in sicer trije pravoslavni in eden rimskokatoliške vere. Vsi dobe pri krstu ime Peter. Otrokom bodo kumovali predsednik društva in dve članici uprave.

Konec dolgotrajnega beograjskega procesa

Beograd, 4. septembra. p. Danes je bil z obsodo bivšega občinskega pravnega zastopnika Bogdana Bogića, ki je bil zaradi klevete, povzročene potom tiska odvetnik Miloradu Bogdanoviću, obsojen na tri mesece zapore, zaključen dolgotrajni proces, ki se je vlekel iz januarja lanskega leta. Bogić je Bogdanoviću očital razne nepravilnosti, o čemer se je razvila v beograjskih listih huda polemika, ki je dvignila svojčasno mnogo prahu.

Odhod naše delegacije v Ženevo

Sinoči je zun. minister dr. Marinković s svojim spremstvom odpotoval v Ženevo — Konferenca med Brianom in Hendersonom

Beograd, 4. septembra. AA. Nocoj ob 18.30 je odpotoval v Ženevo na skupščino Društva narodov minister za zunanje zadeve dr. Voja Marinković s svojo soprogo. Dr. Marinković bo šel našega odposlanstva na tej skupščini. Ministra spremlja dr. Ivan Perne, šef odseka v ministruvju za zunanje zadeve in glavni tajnik našega odposlanstva, M. Gavrilović, tajnik ministruvja za zunanje zadeve, in Kosta Pavlović, tajnik šefa našega odposlanstva.

Beograd, 4. septembra. AA. Dr. Ilija Šumenković, kraljevski poslanik v Bernu in naš stalni delegat pri Društvu narodov,

je izročil 27. avgusta t. l. tajništvu Društva narodov ratifikacijske listine o protokolu, ki ž njim pristajajo Zedinjene države severne Amerike na protokol o podpisu statuta stalnega mednarodnega sodišča, ki je bil podpisan v Ženevi 14. septembra 1929.

Pariz, 4. septembra. AA. Francoski zunanji minister Briand je sprejel na Quai d'Orsay angleškega zunanjega ministra Hendersona, ki se je na potu v Ženevo ustavil v Parizu. Zvečer je Henderson nadaljeval svojo pot v Ženevo.

Lep sprejem naših letalcev - zmagovalcev

Včeraj so se vrnili naši letalci, ki so se udeležili tekem Male antante V Zagrebu in Novem Sadu so jih svečano sprejeli

Zagreb, 4. septembra. č. Danes ob 11.20 se je zbrala na boronjaškem aerodromu velika množica zagrebskega meščanstva ter zastopnikov oblastev in korporacij, da pozdravijo zmagovite jugoslovenske vojaške letalce, ki se vračajo s tekmovalni Male antante in Poljske v domovino. Ko je priletela skupina vojaških letal iznad Zagrebačke gore, so avijoni lepo po vrsti pristali, na kar je stvilj vodja naših letalcev kapetan Novak ob sviranju državne himne in navdušenem pozdravljanju Zagrebčanov k zastopnikom banovine, vojaškega oblastva in mestne občine, ki so mu čestitali na doseženem uspehu. Po pozdravu je bil prirejen našim zmagovitim letalcem v Gradskem podrumu svečan obred, na katerem je imel slavnosten govor predsednik Aerokluba v Zagrebu industrijec Sessler, ki je naslovil zdravico Nj. Vel. kralju. V imenu naših letalcev mu je odgovoril kapetan Novak. Po banketu so člani zagrebskega Aerokluba spremili vojaške letalce na letališče, od koder so ob 14.20 startali proti Novemu Sadu. Od tam poletje jutri v Beograd, kjer se bodo

udeležili velikih vojaških svečanosti 6. septembra.

Novi Sad, 4. septembra. AA. Jugoslovenski letalci, ki so sodelovali na letalskih tekmah držav Male antante in Poljske, so krenili na svojih letalih iz Zagreba ob 14.54. V Novi Sad so prispeli ob 15.45. Na novosadskem letališču so tekmovalce sprejeli podban dunavske banovine g. Nikolić, predsednik občine s člani občinskega odbora, zastopniki vojaških oblastev, člani Aerokluba iz Beograda in mnogi meščani. Prvi se je spustil na tla kapetan Šintić, ki je bil deležen kot prvi zmagovalac na teh tekmah posebno viharnega sprejema. General Dokić je z iskrenimi besedami čestital jugoslovenskim letalcem, da so si priborili prva mesta. General Mitrović pa je tekmovalcem čestital k njihovi krasni vojaški zmagi. Množica je našim zmagovalcem prirajala neprestane ovacije in se divila njihovim divnim akrobacijam, ki so jih izvajali v zraku. Ves čas je svirala vojaška godba. Komandant letalskega polka je priredil zmagovalcem na čast večerjo.

Silen orkan v Zapadni Indiji

Vihar opustošil mesto Santo Domingo na Haitiju — 300 oseb ubitih, 900 ranjenih

Newyork, 4. septembra. AA. Po poročilih observatorija v Havani je neurje, ki je divjalo nad Domingom, povzročilo ogromno škodo. Vihar, ki je razdelal mesto Santo Domingo, je zahteval 900 človeških žrtev. Postaja za brezžično telegrafijo kakor tudi večina poslopij v mestu je popolnoma razdejanih.

Newyork, 4. septembra. g. Skupina centralnoameriških otokov je včeraj zelo trpela zaradi silnega viharja. Posebno je bil opustošen otok Haiti, predvsem pa mesto Santo Domingo. Materijalna škoda se do slej še ne more preceniti, je pa velikanska. Natančne podrobnosti o katastrofi v San Domingu še niso znane, ker so prekinjene vse telefonske in brezžične zveze. Po zadnjih vesteh je imel vihar na uro hitrost 150 milj. Vihar je z več hiš odnesel strehe ter jih porušil. Celi gozdovi so bili uničeni. Tudi kabel v Havano je prekinjen. Število žrtev se ceni najmanj na 40. Obstoječa nevarnost, da bo vihar dosegel tudi Kubo. Ves ladijski promet je ustavljen. Ogrožen je zlasti Santiago de Cuba. Med prebivalstvom je nastala velika panika.

Newyork, 4. septembra. g. Po dosedaj še nepotrjenih vesteh je bilo pri katastrofi v San Domingu 300 oseb ubitih, 900 pa jih je ranjenih.

Novi nemški vinski zakon

Beograd, 4. septembra. AA. V Nemčiji je 1. septembra stopil v veljavo novi zakon o vinu, ki izpreminja nekatere važne odredbe zakona iz l. 1909. Letni pridelek vina v Nemčiji cenijo na 1 do 1,5 milijona hl. Od te količine Nemčija izvozi povprečno 50 do 60 tisoč hektolitrov, največ v Holandijo in Veliko Britanijo. Vendar uvaža Nemčija navzlic temu na leto 500 tisoč hl tujih vin, največ iz Italije, Alzacije in Luxembourga. Z novim zakonom hoče Nemčija znižati uvoz tujih vin, pri čem domačih vin v državi pa povečati s tem, da bo sama država nadzirala in pregledovala vinsko trto ter njeno presaevalnjo in da bo v vinorodnih krajih ustanovila posebne vinogradniške šole in vinogradniške zadruge. Razen tega bodo po novem zakonu vinčarji imeli svoje zastopnike v kmetijskih zbornicah.